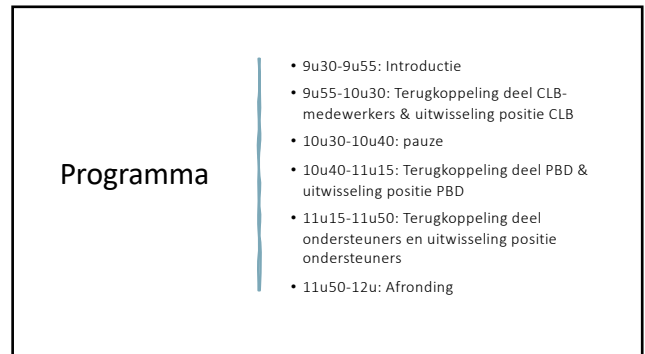

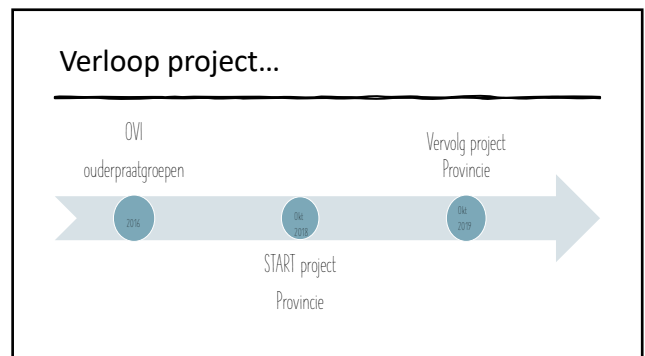
1

2

3

4

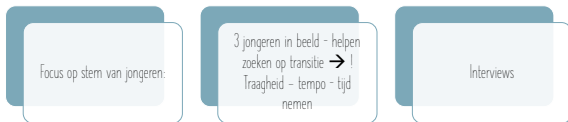

5

6

2018-2019 Wat na inclusief secundair onderwijs

7

Met wie op pad?

8

Een greep uit wat ouders aanhalen...

- Samenwerking met school!
- Zoeken naar een stageplaats
- Zorg rond wegvallen van ondersteuner
- Het verkrijgen van een attest verworven bekwaamheden
- Overgang naar werken (dus na school): wat kan, wie neemt wat op?
- Ouders geven aan dat derde graad leidt tot 'opnieuw zoeken, opnieuw onderhandelen, ...': grote nood aan informatie
- Ouders missen hierin samenwerking of/ondersteuning en ervaren gevoel van alleen staan, wat leidt tot onzekerheid en schrik om te gaan overvragen bij de stageplaatsen/werkplaatsen

9

Niet zomaar 'werk':

- Belang zingeving en er voldoening uithalen
- Een job goed kunnen uitvoeren;
- Volwaardig deelnemen aan arbeidsgebeuren => netwerk uitbouwen, deel uitmaken van een team, ...;
- Zich thuis voelen in de samenleving

<https://www.flickr.com/photos/13321540@N04/>

10

Wat kunnen scholen doen?

• Uit onderzoek blijkt...

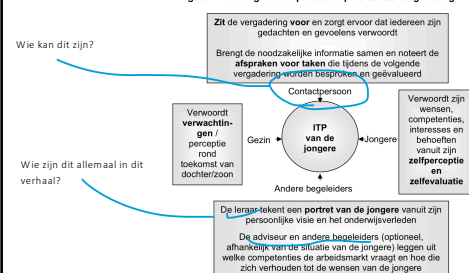
Eén van de sleutelfactoren die in rekening moet worden gebracht voor de overgang wordt als volgt geformuleerd: "Voor de overgang is een nauwe samenwerking nodig tussen scholen en arbeidsmarkt zodat de jongeren ervaring kunnen opdoen in reële arbeidssituaties" (European Agency for Development in Special Needs Education, 2006, p.12)

• Vanuit het project aantal ideeën o.b.v. onderzoek, maar die nog geen verdere ingang vonden in Vlaanderen

- Idee van transitiefiguren
 - Wie? Groeiende complexiteit van onderwijslandschap én verschillende overheidss domeinen verlangen samenwerking
 - Leerling centraal – Ouders meenemen in proces
- Idee van portfolio/transitieplan
 - Openheid in vormgeving
 - Jongere leidt
 - Narratieve assessment
 - In beweging

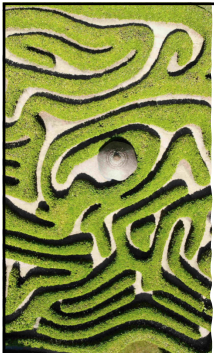
11

Figuur 4: Inbreng van de partners op de eerste vergadering

Individuele transitieplannen
Begeleiding bij de overgang van
school naar werk, EADSNE,
2006, p. 35

12

Nood aan...

- Vormgeven van stage: transparante communicatie en verwachtingen
- Brug met werken: gebrek aan informatie over mogelijke stappen na school & begeleiding
- Doelgericht werken met de jongere, ook als hij/zij een IAC volgt
- Zicht krijgen op toekomstperspectief: waar werken we naartoe met deze jongere?
- Duidelijkheid rond evaluatie en attestering (wat kan een school hierin aanreiken ifv werk?)

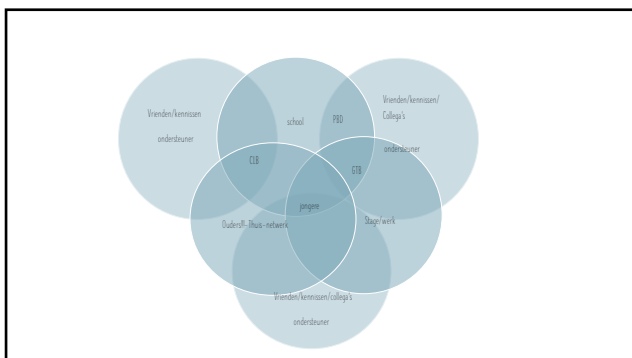
<https://www.bubbles.com/nl/gat-doe-dubbel-paar-ondersteuners-af-annulieren/>

13

Wat kunnen scholen doen in het transitieproces?

- Doelgericht werken** ifv inclusief burgerschap: inclusieve visie voor ogen houden. Belang participatie en betrokkenheid
- Onderwijsbehoeften staan centraal**: wat heeft deze leerling nodig? Dossier – attest verworven bekwaamheden
- Afstemming en wisselwerking**: niemand doet dit alleen en is aan het zoeken: positie CLB; positie PBD; positie ondersteuner -> deze van dichterbij gaan bekijken
- Belang samenwerking met leerlingen en ouders!**
- Positieve aspecten zijn van groot belang**: talenten, sterktes zijn uitgangspunt
- Leraren doen ertoe** – verkregen informatie bijeen zetten; mogelijkheden verkennen, mee zoeken en vertrouwen geven; helpen kijken in stagecontexten en vanuit doelen school: wat kan er geleerd worden?
- Systematisch en transparant werken**: uitdagend... Wie neemt wat op? Wie coördineert? Veel onduidelijkheid rond

14

15

Oktober 2019

Vervolg...Onderwijspartners?

- Vanuit noden ouders en jongeren
- Vanuit literatuur en belang van samenwerking in dit verhaal...
- Hoe kijken CLB's, PBD's en ONW'en naar hun rol op de transitie van school naar de arbeidsmarkt voor jongeren die specifieke onderwijsbehoeften hebben?

16

Transitie?

- Complexiteit concept
- Niet 1 moment
- Een kluwen aan verbindingen: school, ouders, jongvolwassene zelf, andere plek, nieuw netwerk, werkgever, andere verwachtingen,...
- Vertrekpunt: wat wil jij? Niet: dit is de (gefixeerde) weg

17

Transitie? Wat zegt onderzoek...

- Zoektocht naar autonomie vanuit interafhankelijkheid
- Belang groeiende zelfbepaling en leerproces hierin
- Belang ondersteuning (RA, coaching, verhelderen jobdoelwit, opstellen doelen, ...)
- Sociaal en emotioneel welbevinden
- ! Vertrekken uit stem van jongeren en ouders → leggen ook andere focus
- verbonden met kwaliteit van bestaan

(Sosnowy, Silverman, & Shattuck, 2018)

18

Transitie: wat zegt onderzoek?

- Transities worden heel vaak in 'tijd' gezien – 'on-time' en 'off-time': een samenleving heeft een concept over leeftijdsgepast gedrag wat een normatief concept op tijd met zich meebrengt (Langøy & Kvalsund, 2018) <-> noden van deze jongeren

19

Transitie: wat kan helpen volgens onderzoek?

- Levensloopbenadering & niet categoriseren
- Actieve samenwerking tussen actoren betrokken bij transitie
- Capaciteiten opbouwen doorheen peer mentorschap
- Aandacht voor mogelijkheden en ervaringen
- Belang informeren, onderwijs en onderzoek

(Nguyen, Stewart & Gortler, 2017)

20

20

Transitie – sleutelwaarden bij ondersteunen jongeren volgen Shogren & Wehmeyer (2020)

- Transitie-inspanningen moeten vroeg beginnen (vanaf 14 jaar)
- Planning zou omvattend moeten zijn
- Het planningsproces moet voorkeuren en interesses van de leerling meenemen
- Het transitieplanningsproces dient in te spelen op talenten en sterktes
- Leerlingparticipatie is essentieel
- Familiebetrokkenheid is gewenst, nodig en cruciaal
- Er is sensitiviteit nodig voor diversiteit
- Diensten en ondersteuning zijn zinvol en we gebruiken ze allemaal
- 'interagency commitment' en coördinatie zijn essentieel
- Timing is cruciaal als bepaalde linken moeten worden gemaakt en een naadloze transitie naar een leven na school vooropstaat
- Transitie stopt nooit en de focus moet liggen op carrière en levensdesign waar zelfbepaling doorheen de levensloop wordt mogelijk gemaakt

(Shogren en Wehmeyer (2020), An introduction to the Second Edition of the Handbook of Adolescent Transition Education for Youth with Disabilities, Routledge: NY & London)

21

Met wie op pad?

3 jongeren intensief (2 dezelfde jongeren als 2018 - 1 andere jongere)

Digitale interviews en groeps gesprekken met ondersteuners, CLB's en pedagogische begeleidingsdiensten

22

Gesprekken met verschillende onderwijspartners

1 Verkennend – ook voor onderwijspartners, vaak nog vrij ongekend terrein

We kunnen geen uitspraken doen over 'hét CLB', 'dé PBD' of 'dé ondersteuners'

Analyse van interviews over verschillende netten heen en over verschillende regio's heen, met zwaartepunt in Oost-Vlaanderen

Veel variatie en verschillende visies

Individuele verschillen in wat men opneemt/ziet op te nemen

Aantal rode draden

23

Gesprekken CLB-medewerkers

- 10 interviews waarvan 9 via videocall en 1 schriftelijk

24

Eigenheid rol: Betrokkenheid op leerling

Ik zou het fijn vinden om te weten dat ze [deze jongeren met specifieke onderwijsbehoeften] goed terecht komen en twee, nog een stap verder, dat ze ook echt kansen krijgen. Er is weinig op onze arbeidsmarkt, ze hoeven niet altijd in een beschutte werkplaats terecht te komen. We moeten daar als maatschappij toch veel meer voor open staan. Ik denk binnen onderwijs dat we daar toch al mooie stappen in hebben gezet. (NS- CLB-medewerker)

- !! Betrokkenheid op leerling en netwerk

25

Eigenheid rol: CLB op scharnierpunt

- CLB op **scharnierpunt** onderwijs – welzijn – werken
- Enige onderwijspartner waar dit zo zuiver zit
- Focus op transitie lijkt meer evident ingebouwd bij BUSO dan bij regulier onderwijs/inclusief onderwijs
- 30/06 hoeft niet tot een abrupt einde van begeleiding te leiden: er is nog mogelijkheid tot vrije consultatie – al kan dit geen jaren aanhouden

26

Perceptie eigen rol in dit verhaal

- **Draaischijffunctie** en focus op de **onderwijsloopbaan** – van daaruit ziet het CLB hier zeker een rol voor zichzelf
- Intuïtief/gevoelsmatig geven respondenten aan hier een rol te zien voor CLB eerder dan vanuit een duidelijke opdracht uit de wetgeving
 - CLB-medewerker **meest constante figuur** in onderwijsloopbaan leerling => continuïteit verzekeren
 - **Warme overdracht** staat centraal => hoe kunnen we dit hier ook realiseren?

27

Concrete invulling?

- Medewerkers zien een rol in het verstrekken van **informatie**
- In het in contact brengen met de **juiste diensten** of betrokkenen (veelal GTB/VDAB) → doorverwijzing
 - (info GTB: <https://www.gtb.be/wat-doet-gtb/voor-werkzoekenden/transitietrajecten>)
- Heel weinig trajecten waar men uit kon putten: info uit gesprekken met collega's of hoe men zelf inschat dat een CLB'er hier een rol kon in spelen

28

Samenwerking

Kijken wie er een goede band heeft met de leerling. Zo wordt bepaald wie wat opneemt. Het is niet zo dat er bepaalde dingen zijn die de ene altijd doet en de andere nooit doet. Dit loopt wat door elkaar. Zolang we het deontologisch correct kunnen doen, spreken we dit vaak op de cel af. Ook rond dit thema: de overgang van school naar werkveld. (SW, CLB-medewerker in DBSO)

29

Samenwerking intern

- Binnen CLB veel deelprojecten – vaak over kwetsbare leerlingen (spijbelen, vaak wisselen van scholen, dreigende schooluitval, ...): niet structureel ingebouwd – daar veel expertise: visie expertise delen
- Ervaring met jongeren met IAC eerder beperkt
- Bij deeltijds onderwijs wel duidelijkere link naar transitie arbeidsmarkt vanuit het CLB

30

Samenwerking externen

- Wie?
- Vraaggestuurdheid
- CLB is partner van leerling en ouders: **stem leerling** staat **centraal**
- Belangrijke driehoeksverhouding tussen CLB, school en ondersteuner bij jongeren met specifieke onderwijsbehoeften
 - Bij intensieve trajecten verscherpte samenwerking met ondersteuners
 - Bij IAC blijft het CLB een heel betrokken partner en is er heel frequent contact
- Samenwerking met NAFT (Naadloos Flexibel Traject)
- Vraag om betrokkenheid CLB-GTB aan te scherpen – vroeger betrekken in het proces
- I Werkgevers meenemen in HGW-principes

31

Hoe samenwerken?

Zet rond de tafel wie zinvol is voor de leerling en wie het proces dichtbij heeft mee gevolgt. Iedereen moet zijn opdracht nauwgezet ter harte nemen en kijken vanuit die bril hoe de leerling kan worden ondersteund. Zo een goede samenwerking nastreven. (AD - CLB-medewerker)

- Intern:
 - vanuit expertisedomein uitwisselen - belang van HGW als richtinggevend kader en uitbouw
 - Vertrekken vanuit de vraag en droom van een jongere, van daaruit worden mogelijkheden voorgelegd en krijgt de jongere zicht op wat nog kan in onderwijslandschap (I) om het diploma te halen, verder te studeren, ... (meer in deelprojecten omdat de tijd ontbreekt bij de reguliere werking)
- Extern:
 - Verslaggeving – als er met verschillende actoren wordt samengewerkt stelt CLB verslag op vanuit het ICF-kader wat leidt tot document waar leerling en ouder eigenaar van zijn

32

Waar liggen vragen/zorgen?

- Een **netwerk** opbouwen om deze transitie te faciliteren = uitdagend
- Wat zegt het **wettelijk verhaal** hier rond? Of wat willen we dat het zegt?
- Wat betekent dit op vlak van **tijdsinvestering** voor een CLB? Kan het om dergelijke intensieve trajecten te begeleiden?
- Er wordt **te fragmentair** gewerkt – veel werk wordt overgedaan – uitdaging rond samenwerking: ook ondersteund vanuit verschillende beleidsdomeinen

33

Faciliterende factoren volgens CLB

- Betrokkenheid netwerk
- Financiële slagkracht
- Medewerking leerling (er wordt niet aanklampend gewerkt met deelprojecten waar dit soms net erg aanklampend is)
- Vraag naar opsplitsing in expertisedomeinen zoals intern gewerkt wordt
- Rodedraadfiguur wordt ook verkend bij deelprojecten (zie bijv. routeplanner)

34

Knelpunten: Noden transitie naar tewerkstelling

- Middelen – structureel, niet enkel via enveloppenfinanciering of zijprojecten
- Visie – inclusieve bril doortrekken en doordringen in heel de samenleving op alle domeinen
- Meer werkplekken – hoe arbeidsmarkt hier ook in mee krijgen?

35

Gesprekken pedagogisch begeleiders

In samenwerking met studenten uit Zde master Orthopedagogiek: Céline Van Raemdonck, Femke Lissens, Jenke Van Assche, Annelies Rommelse, Lisa Vanden Berghen, Hanne Vermeulen, Delphine Labarre, Zoë Vandenbussche en Enya Henrion

Interviews met 5 pedagogische begeleiders - verwerking teruggespeeld in gesprek met 7 pedagogisch begeleiders

36

Eigenheid rol

- Specialiseren en professionaliseren van de school en het personeel daar
- Vertrekken vanuit bepaalde expertise – meerdere invalshoeken zijn mogelijk: juridisch vlak, buitengewoon onderwijs, competentiebegeleiding... - aanvullend werken naar elkaar
- Trajectbegeleiding van scholen – scholen als eerste partner: vraaggestuurd werken + via eigen aanbod
 - Nabij zijn – geen mandaat om te zeggen wat de school dient te doen
 - Samenwerking stimuleren – zonder over te nemen
 - Niet op vraag van jongeren en/of ouders
 - Werken aan een constructief verhaal – wel gewend aan het omgaan met conflict en weerstand binnen de school

37

Perceptie eigen rol

- In het kader van procesbegeleiding op vraag van de school binnen het secundair onderwijs – school versterken het autonoom en procesmatig handelen
- Kijken naar de pedagogische invulling van het onderwijs dat op school geboden wordt en bieden van bijkomende ondersteuning + uitbouwen van zorgbeleid
 - Beeldvorming van onderwijsbehoeften
 - Voorzien van redelijke aanpassingen tot vorm geven van IAC (vooral fase 2 en 3 van zorgcontinuüm)
 - Bekijken van de ondersteuningsbehoeften van leraren
 - Visie rond inclusief onderwijs

38

Perceptie eigen rol

- Procesondersteuning met het oog op duurzaamheid en verankering van een proces binnen de school – opzetten en ondersteunen
- Contacten leggen met de nodige betrokken partijen – samenwerking stimuleren – de partijen die minder betrokken zijn worden aangemoedigd – iedere betrokkene heeft een stukje van de puzzel met zijn eigen kennis en een eigen domein
- Communicatie zowel formeel als informeel – lukt niet altijd om iedereen fysiek samen te brengen
- Extra informatie inbrengen o.a. met betrekking tot uitkering, tewerkstelling... - welke mogelijkheden zijn er?
- Mee nadenken over verworven competenties en/of attestering – school wil zich 'veilig' stellen

39

Concrete invulling

"Voor ons is het vooral de rol om scholen te informeren wat de mogelijkheden zijn, wie hun partners zijn, wie ze kunnen contacteren. Dat is soms heel concreet, dat wij zelf vanuit ons eigen netwerk navragen: wie is de persoon waar deze school bij terecht kan?, maar wel altijd vanuit onze rol in de zijlijn. Niet als betrokken partner, want dat is niet echt onze kerntaak of opdracht." (pedagogisch begeleider)

- Er is verbondenheid en vertrouwen nodig -> procesbegeleiding en coördinatie bij transitie
- Inbrengen van meerdere perspectieven – kokerzicht verruimen
- Heel vaak geen leidraad van hoe men dit transitieproces kan aanpakken – werken vanuit eigen ervaring en expertise
- Begeleiden, bewaken, coachen en coördineren van transitieproces is noodzakelijk
- Belang van aanmoedigen en bevestigen

40

Samenwerking

• Intern

Sterke samenwerking – heel wat zaken worden intern besproken
Dit kan algemeen zijn omtrent beleidsmatige keuzes, visie en tools, maar ook specifiek rond complexe casussen.

Via teamvergaderingen, mailverkeer en telefonisch contact

41

Samenwerking

• Extern

Verbindende samenwerking tussen verschillende rechtstreekse partners om het proces vlot te laten verlopen

- * partners zitten elk op hun eiland met hun rol of zicht op het proces – overzicht bewaren
- * welke informatie hebben we nodig en waar kunnen we die krijgen? - over de schotten van welzijn en werk
- * constructief en inclusief verhaal opbouwen met leerling – ouders en de school
- * analyse van de huidige situatie en voorstellen doen hoe we hiermee aan de slag kunnen gaan – inspireren en plannen naar de toekomst toe

42

Waar liggen de drempels/zorgen?

- Gebrek aan linken tussen onderwijs – welzijn en tewerkstelling - VERSNIPPERING
- Gebrek aan visie rond inclusie – waar gaan we naartoe met deze jongere?
- Nood aan een gemeenschappelijk dossier – in samenspraak met VDAB, VAPH en sociale zekerheid – transparant
- Gebrek aan deelattesten en gepaste certificering – anders dan in buitengewoon onderwijs – niet 'herkenbaar' vanuit inclusief onderwijs
- Nood aan ruimte en tijd voor overleg binnen de school

43

Gesprekken ondersteuners

- 2 individuele interviews
- 2 groepsinterviews
- In totaal werden 11 ondersteuners ondervraagd

44

Eigenheid rol: Leerling is uitgangspunt

Ik denk dat dat ook belangrijk is, dat wij als ondersteuner het belang van onze leerling altijd, dat dat altijd ons vertrekpunt moet zijn en dat we van daaruit altijd een beetje moeten kijken en dan de ouders, de school... al de verschillende organisaties die er zijn, hoe kunnen wij dat samen eigenlijk naar een traject maken dat echt wel op maat is van onze leerling. (S.M. - ondersteuner)

45

Eigenheid rol: Leerling is uitgangspunt

- Ondersteuner staat echt naast de leerling en vertrekt vanuit
 - Diens noden
 - Diens doelen
 - Diens dromen
 - Diens netwerk
- Vertaalt zich in doelgericht aan de slag gaan met leerling, aanpassingen voorzien, mee invullen redelijke aanpassingen, mensen in verbinding brengen ivm leerproces leerling

46

Eigenheid rol: partner van ouders

- Ondersteuners halen heel sterk de link aan met ouders
- Ondersteunen en betrekken van ouders in het transitieproces en in de eerste plaats het zoeken en vormgeven van stages einde secundair
- Ouders als belangrijke, vaak bepalende partner om stages te vinden (mbv netwerk) en doelen te formuleren

47

Perceptie eigen rol in dit verhaal

Je hebt heel vaak leerlingen die je moet loslaten als ze zijn afgestudeerd, maar waarbij je dan wel nog vragen krijgt van ouders over wat ze kunnen doen. En uiteraard doen we dat dan wel vanuit een stuk persoonlijk engagement dat je dan toch wel hebt hé. Dus ja, die volledig lossen, dat doe je niet als mens hé. (K.V.L. - ondersteuner)

48

Perceptie eigen rol in dit verhaal

- Beschrijven zich vaak als **bruggenbouwer**
- Maar ook als **'toerist'** – te gast op school
- Ze leggen connectie om in verbindende samenwerking rond de leerling met gelijkgestemde violen te werken
- Uitdragen en bewaken van inclusieve visie

49

Perceptie eigen rol in dit verhaal

- Zoeken hoe leerkrachten/leerlingbegeleiders/stagebegeleiders minder handelingsverlegen te maken
- Warme overdracht -veel relationeel werk
- Hoewel opdracht officieel eindigt 30/06 laatste jaar secundair toch nog 'uitdovend beschikbaar'

50

Concreet door...

- **Inspirerende voorbeelden** aan te reiken van andere trajecten
- (Mee) te zoeken naar **stageplaats** voor de leerling – ter plaatse gaan
- Verbinden met de **(stage)doelen** van school
- Lijst aan te leggen van **toegankelijke stageplaatsen** voor school
- School vroeg meenemen in **toekomst- en doelgericht werken** met de leerling
- GTB – partner begeleid werken - werkwinkels inschakelen

51

Samenwerking

Als ik terug kijk naar de leerlingen die we al begeleid hebben op vlak van stage vooral, vind ik dat de mooiste verhalen altijd de verhalen zijn waarin je heel goed kon samenwerken, waarbij er veel overleg is en waarbij er vooral ook heel veel openheid is vanuit de scholen. (RVA - ondersteuner)

52

Interne samenwerking

- Veel vanuit casusinformatie bij elkaar te rade gaan
- Niet elk netwerk ervaart transitie als een taak voor ondersteuners => gedragenheid hierrond is belangrijk
- Het bestaan van deze partner is nog jong → intern afstemmen over aanpak staat soms nog in kinderschoenen, maar wordt gezien als heel waardevol en grote nood, gebeurt nu bv. in intervisies of netwerken

53

Samenwerking externen

- Er wordt vooral naar school gekeken: directie, leerkrachten, stagebegeleiders, leerlingbegeleiding
- Ouders!!!! Heel sterke samenwerking
- GTB – bij ene netwerk al sterker dan het andere (afhankelijk van waar zitten leerlingen momenteel in secundair; (gemotiveerd) verslag; persoonlijke connecties)
- PBD of CLB beperkt → hangt af van nabijheid PBD; betrokkenheid CLB in traject jaren voordien en persoon
- Bij sommigen ook thuisbegeleidingsdiensten en begeleid werken (regioafhankelijk)

54

Hoe samenwerken?

- Veel overleg – fysiek overleg werkt best, maar ook via mail, whatsapp, telefoon
- Erg leerling- en schoolafhankelijk
- Verbinden met netwerk
- Doelen bijhouden in doelenplannen, ondersteuningsplan – duidelijkheid scheppen over wie wat opneemt: taakverdeling en opvolging
- Ondersteuning op stageplaats – terugkoppelen aan school hoe wat in praktijkvakken geleerd werd daar wordt toegepast

55

Transitie zelf?

- Focus sterk op **stages** waarbij gekeken wordt naar wie kan daar begeleiden, wie uit netwerk (van ouders) aanspreken, variatie, jobdoelwit verhelderen, competenties opvolgen vanuit de leerling zelf en diens noden en verwachtingen
- Leerlingen met verslag langer opvolgen door extra jaren stage op school te plannen, andere opleiding bij te doen – zo tijd creëren om toe te werken naar 'werken'
- Leerlingen met gemotiveerd verslag nu al soms aan het werk – transitie gebeurt met overdracht naar **GTB**

56

Waar liggen vragen/zorgen?

- Hoe kan de school meer betrokken zijn op het opvolgen van deze leerlingen als hun leerlingen?
- Niet alles in mandje ondersteuner leggen: hoe samen-verhaal creëren?
- Stages voor deze jongeren niet te star invullen: inclusieve visie op betrekken – ook werkveld – belang van flexibiliteit en creativiteit
- Wie kan transitie zelf meer coachen? Bijv. PA, maar niet elke jongere heeft PAB
- Regels en mogelijkheden voor deze leerlingen in relatie tot stage of werk
- Wat met richtingen waar geen stage is ingebed: hoe daar transitie voorbereiden?

57

Faciliterende factoren

- Samen-verhaal!!! Duidelijkheid over rol-of taakverdeling – openheid voor overleg
- Netwerk waar je bij terecht kan
- Helderheid jobdoelwit
- Betrokkenheid school inclusietrajecten: zoeken stageplaats, stage opvolgen en toekomstgericht kijken
- Transitieplannen die vertrekken vanuit de leerling
- Tijd!!! Om dingen te verkennen, om met mensen te kunnen nadenken
- Nood aan extra ondersteuning, nu vaak enkel mogelijk via vrijwilligers en/of stagiaires
- Beeldvorming rond mensen met een beperking naar school en tewerkstelling toe

58

Knelpunten

- Inclusief onderwijs nog veel te vaak eilandje: hoe gedeelde verantwoordelijkheid creëren?
- Zorgregie in handen van school houden
- Voorwaardelijkheid op stage-werkplekken (vb. altijd iemand aanwezig, niet mogen ondersteunen bij bepaalde taken omwille van privacy, school die vaste plekken niet aan deze leerlingen wil toewijzen)
- Weinig gedeelde/algemene kennis over welke partners binnen tewerkstelling aangesproken kunnen worden en wat ze kunnen betekenen
- Stage of werk hangt samen met andere zaken, vb. Noodzaak zelfstandigheid om stageplaats te kunnen bereiken
- Onduidelijkheid over administratieve zaken (stagecontract, verzekering)
- Certificering – diplomering
- Continuïteit van ondersteuning kan niet verzekerd worden

59

Gedeelde beleidsaanbevelingen

- Nood aan multidisciplinaire teams
- Meer tijd - transitiejaar?
- Verzekering ondersteuning ook op transitie
- Inzetten op samen-verhaal onderwijs-welzijn-werk – versnippering tegengaan
- Transparante uitstroom en overgang na school garanderen net zoals in buitengewoon onderwijs oa. door deelattesten mogelijk te maken

60

Referenties

- Shogren en Wehmeyer (2020), An introduction to the Second Edition of the Handbook of Adolescent Transition Education for Youth with Disabilities, Routledge: NY & London
- Sosnowy, C. Silverman, C., Shattuck, P. (2018). Parents' and young adults' perspectives on transition outcomes for young adults with autism. *Autism*, 22 (1), 29-39. DOI: 10.1177/1362361317699585.
- Nguyen, T., Stewart, D. & Gorter, J. W. (2017). Looking back to move forward: Reflections and lessons learned about transitions to adulthood for youth with disabilities. *Child Care health Dev.*, 44, 83-88. DOI: 10.1111/cch.12534
- Foto's van flickr.com

61

Bedankt voor jullie waardevolle
deelname!

contact: Hanne.vandenbussche@ugent.be

62